

Täysistunto

Tiistai 25.4.2023 klo 14.00—15.09

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonnäisäverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 2/2023 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Petteri Orpo: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, ministeri Saarikko.

Keskustelu

14.34 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Suomesta tuli Naton jäsen tiistaina 4. huhtikuuta. Suomi on ollut sotilaallisesti jo pitkään valmis Natoon. Jäsenyyden edellyttämiä muita muutoksia on valmisteltu viimeisen noin vuoden aikana tiiviisti. Me olimme hyvin lähellä Natoa, mutta nyt, kun jäsenyyspäätös selkiytyi, on tarvinnut tehdä paljon yksittäisiä, eri toimialoja koskevia valmisteluja. Jäsenyyden toteutumisen myötä, kun asiat ovat nyt selviä ja varmoja, muutosten toimeenpanto ottaa uusia askeleita. Yksi sellainen osa-alue on verotus. Tämä Nato-jäsenyys edellyttää muutoksia myös meidän verotukseen.

Nyt käsittelyssä olevalla hallituksen esityksellä saatetaan kansallisesti voimaan EU:n arvonnäisäverodirektiivin Naton puolustustoimintaa koskevat säännökset. Esityksen tavoitteena on vapauttaa arvonnäisäverosta Naton puitteissa toteutettavaa puolustustoimintaa varten tehdyt tavaroiden ja palveluiden hankinnat sekä tavaroiden maahantuonnit. Tässä on siis kyseessä arvonnäisäverovapaus, ja se toteutuisi samassa laajuudessa kuin miten nyt jo tehdään EU:n puitteissa toteutettavassa puolustustoiminnassa.

Arvoisa puhemies! Konkreettisesti arvonnäisäverolain 129 c §:ää ehdotetaan nyt muutettavaksi siten, että Suomessa oleville Nato-valtioiden puolustusvoimille palautettaisiin tietyn edellytyksin Suomesta ostettuihin tavaroihin ja palveluihin sisältyvä vero. Lisäksi arvonnäisäverolain 94 § muuttuisi siten, että Nato-valtioiden puolustusvoimien Suomessa tekemät maahantuonnit olisivat verottomia.

Mahdollisten verotulomenetysten arvioidaan tässä vaiheessa olevan vähäisiä. Toisaalta Suomi myös hyötyy arvonnäisäverovapaudesta osallistuessaan Naton yhteiseen puolustustoimintaan Suomen ulkopuolella.

Lakimuutoksen on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian, jähkä uusi eduskunta tämän esityksen ehtii käsittelemään.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Räsänen, Joona.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2023 vp

14.36 Joonas Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Varmasti edellisen eduskuntakauden keskeisimpiä päätöksiä, joita tässä salissa on tehty, oli tämä Suomen liittyminen Pohjois-Atlantin sopimuksen jäseneksi, jota kautta olemme nyt sitten jo, niin kuin ministeri Saarikko äsken totesi, Naton täysivaltainen jäsen. Erityisen hienoa tätä oli seurata tuolta eduskunnan ulkopuolelta, siis sitä yhtenäisyyttä, jolla tämä päätös Suomessa ja tässä talossa saatiin vietyä läpi.

No, nyt olemme juuri siinä pisteessä, niin kuin ministeri Saarikko äsken kuvasi, että lähdemme toimeenpanemaan sitten niitä muitakin asioita, joita tähän jäsenyyteen liittyy, ja nyt ensimmäisenä meillä täällä käsittelyssä on tämä arvonlisäverolain muutos, jolla todella nyt meidän arvonlisäverolainsäädäntöemme päivitetään siihen aikaan, kun olemme Naton täysivaltainen jäsenmaa. Tältä osin varmasti myös muita eteen tulee. Erityisen hienolta tämä tuntuu ehkä siitä syystä, että todella edellisellä kaudella kohtuullisen yksituumaisesti tässä talossa on kyetty tätä asiakokonaisuutta viemään eteenpäin, ja toivon mukaan säilyy tällainen samanlainen yhtenäisyys liittyen tähän laajaan kokonaisuuteen, kun puhutaan ulko- ja turvallisuuspolitiikasta ja sitten niistä toimeenpanoon tulevista asioista, joilla tämä Naton jäsenyys konkretisoidaan. Todella toivon, että tässä salissa jatkossakin tällainen vahva yhtenäisyys säilyy.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Ovaska.

14.38 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä nyt vähitellen konkretisoituu se päätös, jonka edellinen eduskunta teki, ja hyvä niin. Mehän tietysti olemme ajatelleet, kun Natoon olemme päässeet, niitä oikeuksia, joita meille tulee, mutta yhtä lailla meille tulee myöskin velvollisuuksia sen myötä.

Tämä varsinainen esitys ja sen sisältö: On hyvin vaikea vielä arvioida, mitä tulonmenetyksiä tai vastaavasti hyötyjä se meille tuottaa, mutta tämä toisaalta kertoo siitä, että meillä pitää olla valmius eri ministeriöissä ja hallinnonaloilla varautua ja valmistautua Nato-jäsenyyden tuomiin muutoksiin. Ja siksi on tärkeää, että tuleva hallitus nyt ohjelmassaan kirjaa riittävät resurssit näille ministeriöille, koska ei puhuta vain ulko- ja turvallisuuspolitiikasta tai puolustuspolitiikasta. Puhutaan myöskin taloudesta ja kaupasta. Nato-jäsenyys tulee myös muuttamaan sitä liittolaissuhdetta, mikä meillä on Nato-jäsenmaiden kanssa, mutta ennen kaikkea myös Yhdysvaltojen kanssa, ja siinä meidän pitää olla askeleen edellä, kun me lähdemme miettimään, mitä Nato-jäsenmaa Suomi tulevaisuudessa on ja mitä hyötyjä jäsenyys voisi maallemme entistä enemmän tuoda.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Savola.

14.39 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten edustaja Ovaska totesi, tulee näitä muutoksia, ja tämä arvonlisäverolaki on yksi näistä muutoksista. Pelkästään puolustusministeriössä on noin 80 lakia tarkastelussa, ja näitä lakeja sitten tuleva hallitus tulee käsittelemään ja tuomaan meille eduskuntaan käsittelyyn.

Oikeastaan toivoisi sitä, että kun viime vaalikaudella hyvässä yhteishengessä Nato-jäsenyyshakemus päätettiin sisään laittaa — meillä oli vahva yksituumaisuus, toimimme parlamentaarisesti vahvasti — niin tällainen hyvä parlamentaarinen yhteistyö myös ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksissä voisi myöskin jatkua. Hallituksellahan on ollut, tällä vielä nykyisellä toimitusministeristöllä, niin sanottu Nato-koordinaatioryhmä, jossa — ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2023 vp

van kuten edustaja Ovaska viittasi — eri hallinnonalat ovat yhdessä katsoneet näitä muutostarpeita, joita tämä puolustusliiton jäsenyys meille tuo. Se on hyvä, että niitä on jo ennalta mietitty, ja se varmasti helpottaa myös tulevan hallituksen työskentelyä, kun eri hallinnonaloilla on näitä mietittyinä ja katsottuina. Joka tapauksessa useita muutoksia eduskuntaan tulee, ja niitä varmasti meillä tulee riittämään. Työntäyteinen neljä vuotta on edessä tämän ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja puolustusliitto Naton jäsenyyksysymysten edessä.

Puhemies Petteri Orpo: Ja edustaja Junnila.

14.41 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä mainitaan tosiaankin myös tulonmenetykset. Selväähän on, että vaikka tämä ihan kiinteästi kuuluu tähän Nato-jäsenyyteen ja tämä arvonlisäverolaki on muutettava, niin se aiheuttaa jossain määrin myös tulonmenetyksiä, myös suomalaiselle puolustusteollisuudelle ja sitten myös ihan suoraan valtionhallintoon liittyen. Tämä vapautus voisi siis aiheuttaa kasvavia verotuoton menetyksiä Naton puitteissa toteutettavan puolustustoiminnan määrän kasvaessa. Varmasti näin alkuvaiheessa on hyvin vaikea arvioida tämäntyylisiä tulonmenetyksiä. Kysymys kuuluukin: osaako toimitusministeristö arvioida sekä sitä, mitä tämä pitkällä aikavälillä voisi tarkoittaa kotimaiselle puolustusteollisuudelle, että sen merkitystä myös valtiontaloudelle?

Puhemies Petteri Orpo: Haluaako ministeri vielä kommentoida? — Ministeri Saarikko.

14.42 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Joo, arvoisa puhemies, tähän edustaja Junnilan suoraan kysymykseen: Hallituksen esityksessä, kuten näissä aina, arvioidaan esityksen vaikutuksia myös taloudellisesti ja hallinnollisesti ja käydään läpi myös lausuntopalautteet. Totean tämän jo omassa esittelypuheenvuorossani esiin nostamani epävarmuuden: me olemme nyt monin tavoin uudessa tilanteessa, ja siksi tulonmenetyksiä on vaikea arvioida. Se on myös virkakunnan virkavastuulla tehty arvio. Vapautus voisi aiheuttaa myöskin kasvavia verotuoton menetyksiä eli ikään kuin miinusmerkkisyyttä, koska Naton puitteissa toteutettavaa puolustustoimintaa todennäköisesti lisätään. Se voisi johtua esimerkiksi Suomessa tapahtuvan, Naton puitteissa tehtävän harjoitustoiminnan määrän kasvusta tai Suomessa mahdollisesti olevista Natoon kuuluvien toisten valtioiden joukoista. Mutta tässä vaiheessa mahdollisten tulonmenetysten kaikkineen arvioidaan olevan vähäisiä.

Ja sitten se toinen puoli: Vastaavasti voi tulla hyötyä vapautuksista toisaalla, kun Suomi Naton puitteissa osallistuu Suomen ulkopuolella yhteiseen puolustustoimintaan. Samanlainen verotusratkaisu on sitten Suomelle hyödyksi silloin, kun me taas toimimme jonkun toisen valtion alueella.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.